

KÄSITYÖ 2008 -MESSUT

Kohti oppivaa organisaatiota

Kirsi Koivuniemi

**Kehittämishankeraportti
Marraskuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä KOIVUNIEMI, Kirsi	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti			
	Sivumäärä 18	Julkaisun kieli Suomi		
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka			
Työn nimi KÄSITYÖ 2008 –MESSUT Kohti oppivaa organisaatiota				
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu				
Työn ohjaaja Lietonen, Raija				
Toimeksiantaja(t) Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry				
Tiivistelmä <p>Käsityö 2008 –messuilla järjestettiin kysely, jonka lähtökohtana oli käsityömessujen sisällöllinen kehittäminen vuosille 2009-2011. Käsityömessujen sisällöntuottaja, Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry, halusi messuilla tehdyn kyselyn kautta kehittää vuorovaikutusta asiakkaidensa kanssa. Tavoitteena oli myös etsiä eteläpohjalaista käsi-työkulttuuria edistävää koulutustoimintaa sekä kuulla asiakkaiden toiveita seuraavien vuosien messujen kehittämisen pohjaksi.</p> <p>Asiakaspalaute on yksi tapa kehittää organisaation oppimista kun palautteen kautta hankittua tietoa käytetään toiminnan kehittämiseen ja siten koko organisaation oppimiseen. Yksi yhdistyksen menestymisen avaimista on oman kohderyhmän asiakkaiden tarpeiden analysointi sekä kartoitus siitä, millaisilla tuotteilla ja palveluilla nämä tarpeet voitaisiin tyydyttää tuottaen asiakkaalle lisäarvoa.</p> <p>Keskivertoasiakas messuilla oli 40-luvulla syntynyt nainen Seinäjoen seudulta. Messuille lähdettiin hakemaan uusia ideoita ja kiinnostavimmaksi messujen annista koettiin näytteilleasettajien tuotteet. Käsityöalan koulutuksesta oltiin myös hyvin kiinnostuneita ja kiinnostavimmaksi koettiin huovutuskurssi.</p> <p>Käsityömessut kiinnostaa hyvin laajaa yleisöä ja messut on hyvä paikka esitellä käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen toimintaa ja koulutustarjontaa. Asiakkailta saadun palautteen myötä on mahdollista kehittää yhdistyksen koulutustoimintaa edelleen sekä käsityömessujen sisältöä tulevina vuosina.</p>				
Avainsanat (asiasanat) Käsityö, oppiva organisaatio, visio, strategia				
Muut tiedot				

Author KOIVUNIEMI, Kirsi	Type of Publication Development project report	
	Pages 18	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title HANDCRAFT 2008 –FAIRS Toward Learning Organization		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutor LIETONEN, Raija		
Assigned by Crafts and Arts Organization of South Ostrobothnia		
Abstract <p>In Handcraft 2008 -fairs conducted a survey to the visitors. Starting point was to developed the content of the handcrafts fairs for the years 2009 – 2011. Through this survey the content provider, Crafts and Arts Organization of South Ostrobothnia, wanted to develop their interaction with their customers. The aim was also to look for an education which promotes South Ostrobothnian handcraft culture as well as to hear customers' wishes in order to develop the future exhibitions.</p> <p>Customer feedback is one way to enhance organization's learning by using the feedback to develop the operations and learning of the entire organization. One of the keys to success is to analyse the needs of the target group and find out which products and services these needs could be fulfilled creating added value to the customer.</p> <p>Average customer at the fair was a woman born in the 40's, living in Seinäjoki area. Customers came to the fair mainly to get new ideas. The most interesting part of the fair was the products of the exhibitors. There was also a lot of interest on grafts and arts education, and the most interesting area was felt-making.</p> <p>The fair interests a wide audience and it's a good platform to present the crafts and art organization's functions and educational possibilities. Based on the customer feedback gathered during the fair, it's now possible to further develop organization's educational offering as well as the content of the fair itself for the coming years.</p>		
Keywords Handcraft, learning organization, vision, strategy.		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	2
2 ETELÄ-POHJANMAAN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUS RY	3
2.1 Käsityön käsite	3
2.2 Käsityön opettajana	4
2.3 Opettajuus Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:ssä	5
3 OPPIVA ORGANISAATIO	6
3.1 Kohti oppivaa organisaatiota	6
3.2 Organisaation oppimiskehä	7
3.2 Visio tulevaisuuteen	9
3.3 Strategia luomat raamit	9
4 KÄSITYÖ 2008 –MESSUT	10
5 POHDINTA	13
LÄHTEET	16
LIITTEET	17

1 JOHDANTO

Tämän työn lähtökohtana oli Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n toimintaan keskeisesti liittyvien käsityömessujen sisällöllinen kehittäminen vuosille 2009-2011. Käsityömessujen lisääntyminen eri puolille Suomea on koettu yhdistyksessä todelliseksi haasteeksi, ja menestyminen edellyttääkin oman profiilin jatkuvaa kehittämistä (Vuosikertomus 2007, 10). Lisäksi tavoitteena oli kehittää vuorovaikutusta yhdistyksen ja sen asiakkaiden kesken sekä etsiä eteläpohjalaista käsityökulttuuria edistävää koulutustoimintaa.

Käsityömessut ovat tärkeä kanava esiteltäessä suurelle yleisölle yhdistyksen keskeisiä toimintoja, joita ovat muun muassa Näppi-käsityökoulu, käsityön taitopajat, tuotekehitys, kilpailut, työhyvinvointipalvelut sekä erilaiset kurssit ja seminaarit. Kehittämällä käsityömessujen sisältöä taataan messujen jatkuvuus. Samalla kehitetään myös laadukasta opetus- ja ohjaustyötä käsityökulttuurin alalla Etelä-Pohjanmaalla. Yhdistyksessä tehty määrätietoinen kehittämistyö antaa hyvän pohjan myös yhdistyksen tulevalle toiminnalle.

Käsityö 2008 -messuilla toteutettiin asiakkaille kysely (liite 1), jonka tuloksia tarkastelemalla Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksessä on tarkoitus kehittää messuja ja sitä kautta myös kurssi- ja koulutustoimintaa sekä taitopajojen ja Näppi-käsityökoulun toimintaa. Ensimmäiset käsityömessut Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry järjesti jo vuonna 1994, mutta vasta vuonna 2008 kartoitettiin kyselyllä asiakaskunnan toiveita. Yksi yhdistyksen menestymisen avaimista on oman kohderyhmän asiakkaiden tarpeiden analysointi sekä kartoitus siitä, millaisilla tuotteilla ja palveluilla nämä tarpeet voitaisiin tyydyttää tuottaen asiakkaalle lisäarvoa. Asiakaspalaute on yksi tapa kehittää organisaation oppimista, kun palautteen kautta hankittua tietoa käytetään toiminnan kehittämiseen ja siten koko organisaation oppimiseen.

2 ETELÄ-POHJANMAAN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUS RY

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry on toiminut vuodesta 1907. Yhdistyksen toimialueena on Etelä-Pohjanmaa, Vaasan kaupunki ja Kyrönmaan seutukunta. Toiminnan arvoperustana ovat suomalaisuus ja eteläpohjalaisuus, esteettisyys ja kauneus sekä käsillä tekeminen ja luovuus. Käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen toiminnalliset arvot ovat suunnitelmallisuuteen perustuva harkittu dynaamisuus, osaamiseen perustuva toiminnallinen kannattavuus sekä asiakkuuksien varaan rakentuva järkevä yhteistyö. (Vuosikertomus 2007, 3.)

Yhdistyksen monipuolisten toimintojen, kuten Näppi-käsityökoulun, kurssien, taitopajojen, käsityömessujen, kehittämishankkeiden, näyttelyiden ja tykypajojen, keskeisiä kohderyhmiä ovat käsityö- ja pk-yrittäjät, alan opettajat ja ohjaajat, käsityöstä kiinnostuneet lapset, nuoret ja aikuiset, matkailijat, yritykset ja yhteisöt sekä oppilaitokset. Yhdistyksen liiketoimintaa Seinäjoella hoitaa Rustoopuori Oy, joka harjoittaa tukku- ja vähittäismyyntiä sekä liikelahjamyntiä. Rustoopuorilla on lisäksi useita myymälöitä eri puolilla Etelä-Pohjanmaata (<http://www.taitoep.net/>). Yhdistyksen toiminta on siis hyvin monipuolista ulottuen opetuslalta yritysmaailmaan sekä luovaan käsityökulttuurin esilletuomiseen.

2.1 Käsityön käsite

Anttilan (1983, 37) luonnehdinnan mukaan *käsityöllä* tarkoitetaan joko työskentelyä käsin tai käsin tehtyä tuotetta. Se voi siis tarkoittaa joko prosessia tai produktia. Merkitykseltään käsityö liikkuu varsin laajalla alueella, sillä voi olla itseisarvo tai hyötyarvo, tai nämä voivat yhdistyä hyvin monella tavalla. Käsityö voi siis tarkoittaa:

- käsin tai enimmäkseen käsinohjattuja koneita käyttäen valmistettua tuotetta
- em. tuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessia kokonaisuudessaan
- erilaisessa muodossa olevia tuotoksia, joita syntyy suunnittelu- ja valmistusprosessissa ennen lopullista tuotetta, esim. luonnoksia, materiaali-, tekniikka- ja työvälinekokeiluja sekä prototyyppejä.

Käsityö voi lisäksi olla koulun oppiaineen nimityksenä. (Suojanen 1993, 14.)

Anttilan (1993) käsityöllisen prosessin, tapahtumaketjun määritelmästä selviää erinomaisesti käsityön olemus: Käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessi on sellaisen yksittäisvalmisteen eli produktin aikaansaamista, jossa virittyvät työn tekijän erilaiset persoonallisuuden osa-alueet, sen kognitiiviset, sensomotoriset, emotionaaliset ja sosiaaliset tekijät. Työn tekijä käyttää aiemmin hankkimaansa taitotietoa syntyvien ideoitten toteuttamiseen. Ideat voidaan toteuttaa joko konvergentilla eli tunnettuja ratkaisuja soveltavalla tai divergentillä eli uusia ratkaisuja etsivällä tavalla, ja se edellyttää luovaa ongelmanratkaisua. Käsityön olemusta kuvaavat seuraavat Anttilan määritelmästä poimitut seikat:

- kyseessä on yksittäistuotteen suunnittelu ja valmistus
- suunnittelija ja toteuttaja on sama
- tekijä arvioi tuotosta ja toteuttamisprosessia kaikissa vaiheissa ja päättää itse esineen muodon ja valmistusvaiheen. (Suojanen 1993, 19.)

Käsityön avulla voidaan tutustuttaa yksilö itseensä, omaan kehoonsa, tunteuksiinsa, taitoihinsa sekä yksilöllisen tiedon ja ajattelun rakentumiseen. Näin käsityö itsensä tiedostamisen kautta voi toimia yksilön käden taidon, tunteiden ja ajattelun herättäjänä ja jatkua läpi koko elämän. (Kesälä-Lundahl 1999, 27.)

2.2 Käsityön opettajana

Opettajalta vaaditaan monipuolisia taitoja, sillä opettamisen ja ohjauksen taito on vain osa kokonaisuutta. Hast (1999, 41) kuvaa opettajaa monitaituriksi, jolta vaaditaan pedagogisten taitojensa lisäksi yleissivistyksensä jatkuvaa ylläpitämistä, koulutuspoliittista kiinnostuneisuutta ja osaamista, valmiuksia yrittäjyyteen sekä taitoa avoimuuteen ja vuorovaikutteisuuteen myös kansainvälisesti. Monipuolisten työelämäkontaktien ja yhteistyöverkoston kautta opettaja kehittää itseään ja työtään sekä löytää laajempaa sisältöä opetukseensa ja pystyy siten syventämään opetustaan.

Ihminen oppii huomattavasti kokemuksistaan ja niistä tekemistään havainnoista. Varsinkin käsityön kaltaisessa oppiaineessa kokemus on olennainen opettaja, sillä käsityön tekemisessä ihminen on koko persoonallaan mukana.

Opettajien on kehitettävä omaa työtään. Mikäli opettajat eivät itse osallistu työssä kehittämiseen, vaan ratkaisut tulevat koulun ulkopuolelta, ei myöskään tapahtu todellista henkistä kasvua. (Suojanen 1993, 11.) Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n Vuosikertomuksen (2007, 6) mukaan käsityötaitojen merkitys on yhteiskunnassa korostunut siirryttäessä entistä teknistyneempään maailmaan. Kiinnostus oman käsityöosaamisen kehittämiseen on lisääntynyt, mikä on tuonut monipuolisia haasteita niin yhdistyksen kuin koko järjestönkin käsityötaitojen edistämiseen liittyvän palvelutarjonnan kehittämiseen. Käsityö on työhön kasvattavana aineena ja työn avulla ihmistä kehittävä toimintana kiinteässä yhteydessä jatkuvasti muuttuvaan elinkeinoelämään.

2.3 Opettajuus Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:ssä

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksessä toimii useita käsityöneuvojia ja opettajia, jotka ohjaavat opiskelijoita käsitöiden valmistuksessa. Käsitöitä tehdään käyttäen eri tekniikoita ja materiaaleja. Opiskelijat ovat kaiken ikäisiä; mukaan mahtuu niin lapsia, nuoria, aikuisia kuin vanhuksiakin.

Vuodesta 1989 lähtien tehty määrätietoinen lasten käsityökoulutoiminnan kehittäminen sai merkittävän tunnustuksen vuonna 2007, kun Opetusministeriö myönsi Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n Näppi-käsityökoululle luvan järjestää käsityön taiteen perusopetusta. Näpissä opiskelu on tavoitteellista opiskelua, jossa opinnot jakautuvat käsityön perusteisiin ja työpajoihin. Käsityökoulu antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Käsityön taiteen perusopetuksen järjestämislupa Näppi-käsityökoululle antaa mahdollisuuden opetuksen kehittämiseen sekä lasten ja nuorten käsityön opetuksen statuksen nostamiseen alueella. Lukuvuonna 2008-2009 Näppi-käsityökoulussa toteutetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetussuunnitelmaa. Opiskelu on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Monipuolisten materiaalien ja tekniikoiden työstäminen kehittää oppilaan kokonaispersoonallisuutta, esteettistä valintakykyä sekä kannustaa luovaan ongelmanratkaisuun käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Opinnot jakautuvat käsityön perusteisiin ja työpa-

joihin. Käsityötä opiskellaan perusteissa neljä vuotta ja työpajoissa kolme vuotta. Opiskelun voi aloittaa 7-vuotiaasta lähtien. (<http://www.taitoep.net/>).

Näppi-käsityökoulu esittäytyi myös käsityömessuilla tarjoamalla sekä lapsille että aikuisille työpajan. Näkyvyys messuilla parantaa koulun tunnettuutta ja asiakkaiden tietoisuutta Näppi-käsityökoulusta. Hastin (1999, 43) mukaan ulospäinsuuntautuneisuudella on koulun tunnettavuuteen merkittävä vaikutus. Tunnettavuus avaa koululle uusia väyliä, joiden kautta on mahdollista kehittyä ja saada myös taloudellisia resursseja.

3 OPPIVA ORGANISAATIO

3.1 Kohti oppivaa organisaatiota

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistys on matkalla kohti oppivaa organisaatiota, mistä kertoo halu saada tietoa esimerkiksi käsityö-messujen asiakkaiden toiveista sekä halusta kehittää messuja ja omaa opetus- ja kurssitoimintaa. Otalan (2000, 163-165) mukaan markkinoiden ja asiakkaiden muutoksiin sopeutuvilla ja jatkuvasti uusiutuvilla organisaatioilla on mahdollisuus menestyä. Toiminnan kehittäminen ja uusiutuminen edellyttävät oppimista. Oppimisella pyritään säilyttämään ja parantamaan kilpailuasemaa ja tuottavuutta sekä kehittämään innovatiivisuutta.

Oppivan organisaation ideologian isänä pidetään Peter Sengeä. Hänen mukaansa oppiva organisaatio on organisaatio, jossa ihmisillä on mahdollisuus jatkuvasti kehittyä ja saavuttaa haluamiaan tuloksia; jossa viriävät uudet ajattelumallit, jossa ihmisillä on yhteiset tavoitteet, jaettu visio, ja jossa ihmiset oppivat yhdessä. Oppivalla organisaatiolla on kyky jatkuvasti sopeutua, muuttua ja uudistua ympäristön mukaisesti. Se oppii kokemuksistaan sekä pystyy nopeasti muuttamaan toimintatapojaan. (Sydänmaanlakka 2007, 57.)

Yksilön oppiminen on kaiken oppimisen lähtökohta. Sydänmaanlakka (2007, 50) näkee oppimisen prosessina, jossa yksilö hankkii tietoja, taitoja, asenteita,

kokemuksia ja kontakteja, jotka johtavat muutoksiin hänen toiminnassaan. Yksilöt toimivat usein tiimissä, ja myös tiimin oppiminen on tärkeää. Tiimi on ryhmä ihmisiä, joilla on toisiaan täydentävää osaamista. Myös oppiminen tapahtuu entistä useammin tiimissä, joka voidaan nähdä oppivan organisaation perusyksiköksi. Yksilöt luovat mahdollisuudet jatkuvalla oppimisella kyseenalaistamalla ja omaa toimintaa määrätietoisesti kehittämällä. Tiimit mahdollistavat osaamisen jakamisen ja yhdessä oppimisen.

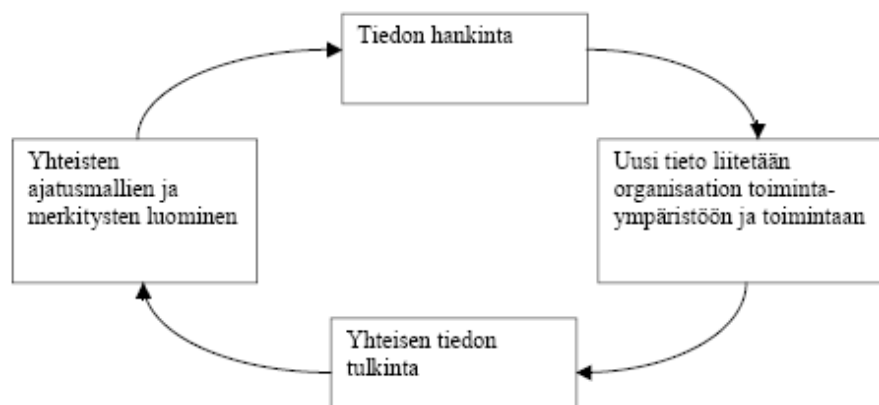
Otalan (2000, 162) mukaan oppivan organisaation käsitteelle ei ole yhtä ja oikeaa määritelmää. Hän näkee oppivan organisaation mm. organisaationa, joka osaa käyttää kaikkien yksilöiden ja ryhmien koko oppimiskykyä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja joka kykenee luomaan jatkuvaan oppimiseen ja kehittämiseen kannustavan ilmapiirin. Organisaation oppiminen on enemmän kuin yksilöiden oppimisten summa. Se on organisaation kyky liittää yksilöiden oppiminen yhteen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Liittimenä toimii usein tiimien oppiminen.

Jos organisaatiossa tapahtuu oppimista yksilön, tiimin ja organisaation tasolla siten, että organisaatio saavuttaa oppimisprosessien avulla entistä paremmin tavoitteensa, se on oppiva organisaatio. (Emt. 168.)

3.2 Organisaation oppimiskehä

Organisaation yhteinen visio ja arvot ohjaavat oppimista. Oppiminen lähtee liikkeelle kokemuksista ja siitä, että meillä on halu oppia kokemuksistamme. Oppimisen halu, tietynlainen uteliaisuus, ihmettely on oppimisen raaka-aine. Sen jälkeen meillä pitää olla aikaa arvioinnille, aikaa pohdiskella ja mahdollisesti hankkia kokemukseen liittyvää tietoa. Tässä erilaisia näkemyksiä ja tosiasioita prosessoidaan ja muunnetaan tiedoksi. Tämän jälkeen tiedot pyritään sisäistämään ja ymmärtämään. Tällöin yleensä syntyy tietynlainen ahaa-elämys, ja tunnemme selvästi, että nyt ymmärrän tämän. Jokainen joka on edennyt tietämisestä ymmärrykseen tietää, miten iso ero niiden välillä on. (Sydänmaanlakka 2007, 32.)

Organisaation oppiminen voidaan kuvata oppimiskehänä (ks. kuvio 1.) Lähtökohtana on organisaation toiminta, josta kerätään systemaattisesti monipuolista palautetta. Palautejärjestelmän tuottama monipuolinen tieto tulkitaan yhdessä. Tästä saadaan aineksia vision, strategian ja tavoitteiden selventämiseen. Tältä pohjalta organisaation ajatus- ja toimintamalleja sekä osaamista kehitetään. Organisaation oppimisessa palautekulttuuri ja palautejärjestelmät ovat avainasemassa. Lisäksi tärkeää on strateginen oppiminen, koko henkilöstön kyky lukea heikkoja signaaleja ja uusiutua nopeasti. (Sydänmaanlakka 2007, 54.)

KUVIO 1. Organisaation oppimiskehä (Ojala 2000, 171)

Organisaation oppiminen voidaan määritellä organisaation kyvyksi uusiutua ja muuttaa toimintaansa. Uusiutuminen tarkoittaa käytännössä, että organisaatiolla on valmius jatkuvasti hankkia uutta osaamista. Se voi olla yrityksen ydinosaamista tai muuta osaamista, joka sidotaan organisaation toimintatapoihin, prosesseihin ja ohjeisiin. Organisaation oppiminen eroaa yksilön ja tiimin oppimisesta. Organisaation oppiminen tapahtuu niiden jaettujen oivallusten, tiedon ja ajattelumallien kautta, jotka organisaation jäsenillä on. Toiseksi organisaation oppiminen perustuu aikaisempaan tietoon ja kokemukseen, organisaation muistiin, joka on esitetty yrityksen toimintatavoissa, prosesseissa ja ohjeissa. (Sydänmaanlakka 2007, 54.)

3.2 Visio tulevaisuuteen

Visio on mielikuva yrityksen tai yhdistyksen tulevaisuudesta. Kuokkanen ym. (2007, 14.) määrittelevät vision tietoiseksi mielikuvaksi siitä, miltä yhdistys ja sen toiminta näyttävät esimerkiksi viiden vuoden kuluttua, jos osataan toimia tavoitteiden mukaisesti ja siinä onnistutaan. Visiota voidaan kutsua myös yhdistyksen tahtotilaksi. Visio motivoi tekemään tavoitteesta totta.

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry toimii omalta osaltaan valtakunnallisen käsi- ja taideteollisuusjärjestön vision **käsityö elämässä, tuotteissa ja palveluissa**, toteuttamiseksi asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa. Yhdistys toimii käsityötaitojen opetuksen ja käsityökulttuurin alueellisena kehittäjänä, koordinoijana sekä toteuttajana ja on näkyvä ja osaava eteläpohjalaisen käsityön markkinoija. Uusien toimintatapojen kehittäminen eteläpohjalaisen käsityöyrittäjyyden edistämiseksi, yhdistyksen roolin esille tuominen käsityöpalvelujen alueellisena kehittäjänä ja tuottajana toteuttavat yhdistykselle vuodelle 2010 asetettua visiota.

Valtakunnallisen vision mukaisesti käsi- ja taideteollisuusjärjestön yhdistykset edistävät käsityötä kulttuurina, taitona ja elinkeinona, lisäävät toiminnalla hyvinvointia ja käsityön merkitystä näkyvänä osana suomalaista kulttuuria ja kansainvälistä yhteistyötä, painottavat vastuullista ja kestäväää toimintaa sekä elinikäistä oppimista. Yhdistyksen arvoja ovat luovuus, taito ja yrittäjyys. (Vuosisikertomus 2007, 3-4.) Käsityö 2008 –messuilla tehty kysely on yksi osoitus Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistykseltä kehittää toimintaansa kohti visiota.

3.3 Strategia luomat raamit

Strategialla tarkoitetaan yhdistyksen linjausta, jota se toteuttaa kaikessa toiminnassaan. Strategia ymmärretään jatkuvasti päivitettävänä suunnitelmana siitä, miten yritys pyrkii erilaisten osatavoitteiden ja päämäärien kautta toteuttamaan toiminta-ajatustaan ja saavuttamaan pitkän aikavälin visionsa. Molempien toteu-

tuminen edellyttää yritykseltä strategisten menestystekijöiden kautta hankittua kilpailuetua. (Haimakainen ym. 2000, 41.)

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen päästrategiana on tu-loshakuinen toiminta ja sen jatkuva kehittäminen, osaamisen monipuolinen hyödyntäminen, toimiva sisäinen ja ulkoinen markkinointi ja myynti, kannattavi-en tuotevalikoimien kehittäminen ja kannattamattomien karsiminen sekä profiloi-tuminen vision mukaisesti. (Vuosikertomus 2007, 3-4.)

Strategia on siis tie nykytilasta visioon. Strategia vastaa kahteen peruskysy-mykseen: ”*Minne tahdon päästä?*” ja ennen kaikkea ”*Miten aion pyrkiä sinne?*”. Tämän päivän nopeasti muuttuvassa maailmassa ja tiukasti kilpailluilla markki-noilla kyseinen lähestymistapa joustamattomasti toteutettuna on kuitenkin riit-tämätön, koska on mahdotonta analysoida ja ennustaa mitkä strategiat tai kil-pailuedut ovat pitkällä tähtäimellä elinkelpoisia ja siten tavoittelemisen arvoisia. Yrityksen on oltava jatkuvasti valppaana, kyseenalaistettava senhetkinen toi-mintatapa ja kehitettävä uusia suuntia toiminnalle, oltava valmiina muuttamaan, muuttumaan ja oppimaan uutta. Ainutlaatuisella osaamisella voidaan erottautua kilpailijoista. Yhdistyksen pitäisikin olemassa olevaa ja jatkuvasti kehitteillä ole-vaa osaamistaan oppoturnistisesti hyväksikäyttäen pyrkiä tarttumaan tulevai-suudessa aukeaviin tilaisuuksiin. (Haimakainen ym. 2000, 41-45.)

4 KÄSITYÖ 2008 –MESSUT

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistys toteutti lokakuussa 2008 Käsityö 2008 –messut yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan Messut Oy:n kanssa Seinäjoki Areenan tiloissa. Käsityömessut järjestettiin nyt 13. kerran. Messuille osallistui näytteilleasettajana noin 350 käsityöyrittäjää eri puolilta Suomea, ja messujen tarjontaan tutustui kolmen päivän aikana yhteensä noin 17 000 mes-suvierasta. Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n käsityöneuvojat olivat mukana toteuttamassa yhdistyksen messuosastoa ja työnäytöksiä sekä neu-vomassa asiakkaita yhdistyksen toimintaan liittyvissä kysymyksissä.

Seuraavassa esittelen yhteenvedon messukyselyn tuloksista ja vastauksista, joita saatiin avoimiin kysymyksiin. Vastauksia messukyselyyn saatiin yhteensä 190 kpl.

Sukupuoli

Käsityö 2008 -messuilla tehtyyn kyselyyn vastasi 186 naista ja 4 miestä. Valtaosa messuvieraista oli naisia. Naisten vastauksien määrä on niin ylivoimainen miesvastaajiin nähden, ettei miesten vastauksilla ole merkitystä haettaessa eroja naisten ja miesten vastausten välille.

Syntymävuosi

Vastaajat saivat merkitä kyselylomakkeeseen syntymävuotensa, jonka perusteella kaikki vastaajat jaettiin ikäryhmiin syntymävuosikymmenen mukaan. Suurin osa vastaajista (138/189) oli syntynyt 1940-1969, eli olivat iältään n. 40-65-vuotiaita.

Ammatti / koulutus

Vastaajien ammatti- / koulutusjakauma on painottunut naisvaltaisille aloille. Vastaajien joukosta löytyy suuri määrä käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisia ja opiskelijoita. Opetusalan, maatalousalan ja sosiaali- ja terveydenhoitoalan ammattilaisiakin oli runsaasti vastaajien joukossa.

Miksi tulit käsityömessuille?

Suurin osa vastaajista vastasi avoimeen kysymykseen: ”Miksi tulit käsityömessuille?”, että he hakevat *uusia ideoita*. Vastaus eri muodoissaan toistui niin monessa vastaajan paperissa, että sitä kannattaa hyödyntää esimerkiksi käsityömessujen tulevassa markkinoinnissa.

Mikä on kiinnostavinta Käsityö 2008 –messuilla?

Ehdottomasti kaikkein kiinnostavimmaksi osa-alueeksi Käsityö 2008 -messuilla vastaajat valitsivat *näytteilleasettajien tuotteet*, minkä 147 vastaajista oli valinnut. Seuraavaksi kiinnostavinta oli *työnäytökset* ja kolmannelle sijalle valittiin *työpajat*. Vastaajat saivat valita niin monta kiinnostavaa osa-aluetta kuin halusi-

vat. Vähiten kiinnostusta herätti käsityökilpailu. Käsityökilpailu on käsityöyrittäjille suunnattu kilpailu, mutta tulosten mukaan suurta yleisöä se ei juurikaan kiinnostanut.

Mitä haet messuilta?

Käsityömessut ovat monelle ehdottomasti ideoiden etsimistä ja löytämistä, kaikki uusi kiinnostaa. Jopa yli 74 % vastaajista haki käsityömessuilta *uusia ideoita*. Myös *käsityötarvikkeiden* (55 %) ja *elämysten* (50%) vuoksi lähdetään messuille. Vähiten haettiin tietoa käsityökurseista, sillä se sai vain 9 vastaajaa (5 %) puolelleen.

Millaisia näytteilleasettajia / osastoja toivoisit seuraaville käsityömessuille?

Suuri yleisö oli hyvin tyytyväinen messujen näytteilleasettajiin ja heidän osastoihin, ja monen vastaajan mielestä näytteilleasettajat olivat juuri sellaisia kuin he halusivatkin. Lisää toivottiin mm. käsityötarvikkeiden myyjiä, miehille suunnattuja tuotteita, kierrätysosastoa ja esimerkiksi puusta ja pajusta esineitä valmistavia yrittäjiä. Kriitikkiä saivat teollisesti tuotettua tuontitavaraa myyvät yrittäjät, joiden tuotteet koettiin messujen tasoa ja arvoa alentaviksi.

Millaisia työpajoja toivoisit käsityömessuille?

Messuvieraat toivoivat työpajoja mm. huovutuksesta, kankaankudonnasta, nyp-läyksestä, tilkkutöistä ja puutöistä. Samoin toivottiin työpajoja joissa opetetaan vanhoja ja uusia käsityötekniikoita. Myös lapsille suunnattuja työpajoja toivottiin.

Millaisesta käsityöalan kurssista / koulutuksesta olisit kiinnostunut?

Kurssitoiveet olivat todella monipuolisia, pitäen sisällään mm. askartelu-, entisöinti-, hopea-, koru-, lasi-, paju-, savityökurssin sekä monia monia muita käsityöalan laajaan kirjoon kuuluvia kurssitoiveita.

Terveiset Käsityö 2008 –messujen järjestäjille:

Suurin osa messuvieraista oli hyvin tyytyväisiä messujen tarjontaan. Monessa kyselylomakkeessa kiiteltiin messujen näytteilleasettajia ja järjestelyjä.

Todella upeat messut jälleen kerran!

Hyvin monipuolinen tarjonta, eipä paljon lisättävää ole.

Kiitos! Keväälläkin voisi olla käsityömessut.

Vastausten joukossa oli myös toimintaa korjaavaa palautetta. Suurin osa käsiteli kahvilan ja parkkitilojen ongelmia.

Kahvilapalveluja voisi parantaa.

Parkkipaikat ja järjestelyt olivat huonot. Opasteet hyvät, mutta ongelma liikenteen ohjauksessa. Siihen muutos!

Lisäksi korjaavaa palautetta tuli järjestelyjen toimimattomuudesta sekä muiden kuin käsityötuotteiden myynnistä.

Käsityömessuille vain käsityö-yrittäjiä, teollisten tuotteiden myyjät eivät sovi mielestäni näille messuille.

Messujen yleisilme oli huono ja sekava, itse rakennettuja osastoja - markkinameininki ei hyvä kädentaito-ilme.

5 POHDINTA

Kehittämisen tarve on kasvanut ja kiihtyvä muutosnopeus vain lisää painetta. Maailmanlaajuiset muutokset tuntuvat myös pienten yksikköjen arjessa. Uudistumisessa ja toiminnan kehittämisessä on tärkeää saada palautetta. Käsityömessuilta saadun palautteen viitoittamana voi Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taide-teollisuusyhdistys kehittää toimintaansa edelleen. Asiakkailta saadun suoran palautteen myötä on mahdollista kehittää yhdistyksen kurssi- ja koulutustoimintaa sekä taitopajojen ja Näppi-käsityökoulun toimintaa.

Omia ajatuksia Käsityö 2008 –messujen kehittämiseksi

Mielestäni messujen markkinointiin olisi panostettava entistä enemmän. Käsityö 2008 –messut sai liikkeelle suuren määrän ihmisiä, mutta messujen tulisi kasvaa ja kehittyä jatkossakin. Messuilla oli paljon sellaisia toimintoja, joita voisi tuoda esiin ennakkomarkkinoinnissa ja siten houkutella lisää yleisöä paikalle. Tällaisia olivat esimerkiksi taitopajat, missä jokainen saisi itse osallistua tekemiseen (tuunauspajassa vanhoista vaatteista uusia, korutyöpaja, entisöintineuvontaa jne.). Messuja voisi myös markkinoida siten, että sinne saapuva yleisö voisi viettää Areenalla koko messupäivän oppien uutta käsityöstä ja jokainen joka haluaa voisi itse kokeilla käsillä tekemisen riemun.

Messuille tulisi mielestäni luoda omat nettisivut, joista löytyvät ajoissa luettelo eri näytteilleasettajista, eri messupäivien tapahtumakalenteri ja Seinäjoki Areena voisi mainostaa sivuilla vaikkapa omia palvelujaan jne. Nyt kun käsityömessuilla ei ole omia internetsivuja, näkyy se myös kävijätilastoissa nuorten puutumisenä tapahtumasta, sillä nuoriso hakee tietoa juuri internetistä. Nettisivuilta tulisi löytyä nuoria kiinnostavia aiheita käsillä tekemisestä. Messuille voisi järjestää ideapajan teemalla vanhasta uutta, printtien painatusta kankaalle tai messuorganisaatio voisi tilata jonkun nuoria kiinnostavan julkisuuden henkilön esittelemään käsillä tekemisen mahdollisuuksista (Paola Suhonen, Globe Hope).

Messuilla tulisi mielestäni painottaa entistä enemmän juuri käsityötaitajien osastoja. Nyt messuilla näkyi liian paljon tuotteita, jotka oli valmistettu teollisesti, sekä tuotteita, jotka eivät olleet ollenkaan käsityömessujen profiiliin mukaisia, kuten hiustuotteita, pesuaineita jne.

Hyvä organisaatio muokkaa myös toimintaympäristöänsä ja Areenan yleisilmettä olisi parannettava sekä kahvilan että messualueen osalta. Varsinkin kahvila-alue oli hyvin epäsiisti, kun se voisi olla nautinnollinen lepoetki messuhälinän keskellä. Myös rakennetuilla osastoilla olisi mahdollisuus parantaa koko näyttelytilan yleisilmettä.

Messukysely

Mielestäni tämän messukyselyn jatkoksi voisi vuosittain tehdä pienimuotoisia kyselyitä. Käsityö 2008 –messuilla tehty kysely oli melko laaja ja sitä voisi lyhentää, sillä näin laajaan kyselyyn vastaaminen vaati messuvierailta keskittymistä, eikä se messuilla ole välttämättä helppoa. Nyt kaikkiin kysymyksiin ei osattu vastata tai se oli vaikeaa keskittymisvaikeuksien vuoksi.

- Sukupuolen kysyminen on nyt saatujen vastausten valossa turha kysymys, sillä messuyleisö oli hyvin naisvoittoista.
- Ammatti / koulutus –kysymyksen voisi muotoilla toisin, kysyä vaikkapa vain ammattia.
- Miksi tulit käsityömessuille? –kysymyksen voisi jättää kokonaan pois, sillä Mitä haet messuilta? – kysymykseen saatiin samansuuntainen vastaus.
- Millaisia näytteilleasettajia / osastoja toivoisit käsityömessuille? – kysymyksen voisi täsmentää kysymällä vaikkapa parasta näytteilleasettajaa.

Messukyselyn tekeminen oli erittäin mielenkiintoinen tapa hankkia tietoa asiakkaista ja saada siten läheinen kontakti messuyleisöön. Kyselyn tuloksia tutkimalla on mahdollisuus kehittää Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen toimintaa kohti oppivaa organisaatiota. Kehittämisestä ja uudistamisesta tuleekin tehdä toimintatapa, joka sisäistetään omaan työhön luonnollisesti liittyväksi osaksi jokapäiväistä arkielämää. Kehittäminen vaikuttaa myönteisesti koko henkilöstön motivaatioon ja tuottavuuteen ja aikaansaa samalla messujen ja yhdistyksen järjestämän opetus- ja kurssitoiminnan kehittymään entistäkin monipuolisemmaksi ja asiakkaiden toiveita vastaavaksi.

LÄHTEET

Anttila, P. 1993. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.

Anttila, P. 1983. Prosessi vai produkti? Tutkimus käsityön asenteista ja arvopäämääristä. Kouluhallitus: Kokeilu- ja tutkimustoimisto. Tutkimusselosteita n:o 43.

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry. 2008. [Viitattu 22.9.2008]
<http://www.taitoep.net/>.

Haimakainen, R, Ikonen, P & Santavuo, M. 2000. Pirkanmaan TEVANAKE-yritysten strategiset menestystekijät. Toimialakartoitus kevät 2000. Tampere: Tampereen Yliopistopaino.

Hast, M. 1999. Opettajan työelämäverkostot ja kansainvälinen verkosto. Helsinki: Kuntaliiton painatuskeskus. 41-46.

Kesälä-Lundahl, K. 1999. Käsityö osana yhteiskuntaa ja elävää kulttuuria. Helsinki: Kuntaliiton painatuskeskus.

Kuokkanen, M. Myllyviita, A. Rosengren, P. & Törrönen, A. 2007. Yhdistystoiminnan kehittämisen opas. Vantaa: Painotalo Keili.

Otala, L. 2000. Oppimisen etu – kilpailukykyä muutoksessa. Porvoo: WSOY.

Suojanen, U. 1993. Käsityökasvatuksen perusteet. Porvoo: WSOY.

Sydänmaanlakka, Pentti. 2007. Älykäs organisaatio. Jyväskylä: Gummerus.

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry. 2007. Vuosikertomus.

LIITTEET

LIITE 1. KÄSITYÖ 2008 -MESSUT SEINÄJOKI AREENASSA 3.–5.10.2008

| MESSUKYSELY |

Sukupuoli: ☐ nainen ☐ mies

Syntymävuosi: _____

Ammatti / koulutus: _____

Miksi tulit käsityömessuille? _____

Mikä on kiinnostavinta Käsityö 2008 -messuilla?

☐ Käsityökilpailu	☐ Työnäytökset
☐ Muotinäytökset	☐ Työpajat
☐ Näppi käsityökoulu	☐ Jokin muu, mikä: _____
☐ Näytteilleasettajien tuotteet	

Mitä haet messuilta?

☐ Haen kontakteja	☐ Tietoa käsityöyrittäjistä
☐ Elämyksiä	☐ Uniikkituotteita
☐ Käsityötarvikkeita	☐ Uusia ideoita
☐ Käsityötarvikepaketteja	☐ Valmiita käsityötuotteita
☐ Tietoa käsityökurssista	☐ Jotain muuta, mitä: _____

Millaisia näytteilleasettajia / osastoja toivoisit käsityömessuille?

Millaisia työpajoja toivoisit käsityömessuille?

Millaisesta käsityöalan kurssista / koulutuksesta olisit kiinnostunut?

Terveiset Käsityö 2008-messujen järjestäjille:

Nimi: _____

Osoite: _____

Postinumero: _____

Postitoimipaikka: _____

Puhelinnumero: _____

Sähköpostiosoite: _____

- ☐ Minulle voi lähettää tietoa Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen toiminnasta
- ☐ Haluan liittyä Käsityö 2008 messujen kävijärekisteriin VIP-asiakkaaksi (maksuton)
- ☐ Osallistun vain arvontaan